

УДК 338.583:631.52

Значення системи нормативних витрат у процесі проведення науково-технічної експертизи сортів рослин

Захарчук О. В.^{1,2}, Завальнюк О. І.^{1*}

¹Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Горіхуватський шлях, 15, м. Київ, 03041, Україна, *e-mail: 51381@i.ua

²Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», м. Київ

Мета. Визначення теоретичних, методичних та практичних засад ролі нормативних витрат при проведенні науково-технічної експертизи сортів рослин. **Методи.** Абстрактно-логічний, узагальнення, результати аналітичних досліджень. **Результати.** Калькуляції нормативних витрат проведення науково-технічної експертизи сортів рослин базуються на визначенні нормативної собівартості. Нормативний метод визначення витрат (собівартості) проведення науково-технічної експертизи сортів рослин формується на використанні науково обґрунтованих норм продуктивності та розрахунках нормативів трудових і матеріальних витрат з урахуванням природно-економічних, технічних та технологічних особливостей кожної філії експертного закладу.

Важливе завдання нормативного обліку полягає у своєчасному попередженні нераціонального використання ресурсів філій, оперативно-

му аналізі витрат на проведення досліджень, який дозволяє розкривати не враховані в практичній роботі резерви, визначати результати діяльності філії та її підрозділів.

До основних принципів системи нормативних витрат належать:

- нормування витрат і обов'язкове складання нормативних калькуляцій по кожній культурі;
- систематичне виявлення відхилень фактичних витрат від поточних норм витрат матеріалів і заробітної плати;

- постійний та своєчасний облік зміни норм;
- завчасне складання калькуляції нормативної собівартості та її аналіз з метою виявлення резервів зниження собівартості. **Висновки.** Нормативний метод обліку витрат виробництва дозволяє своєчасно виявляти і з'ясувати причини відхилення фактичних витрат від діючих норм основних витрат ресурсів на проведення науково-технічної експертизи й управління. Організація нормативного обліку насамперед пов'язана з необхідністю розробки прогресивних, науково обґрунтованих норм витрат ресурсів, праці та заробітної плати.

Ключові слова: нормативна собівартість; філії експертного закладу; аналіз витрат.

Oleksandr Zakharchuk
<https://orcid.org/0000-0002-1734-1130>

Oleksandr Zavalniuk
<https://orcid.org/0000-0001-5059-2559>

УДК 633.511 (477.7)

Відродження вирощування сортів бавовнику звичайного (*Gossypium hirsutum* L.) в умовах Південного Степу України

Києнко З. Б.*, Сонець Т. Д., Михайлик С. М.

Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Горіхуватський шлях, 15, м. Київ, 03041, Україна, *e-mail: ZKienko@ukr.net

Мета. Всебічно дослідити особливості росту, розвитку і плодоношення нових сортів бавовнику звичайного (*Gossypium hirsutum* L.) в умовах Південного Степу України для визначення ефективності технології вирощування сортів ультраранньої та ранньої груп стиглості

за зрошення та на богарі, з наступним удосконаленням та внесенням змін до Методики проведення кваліфікаційної експертизи сортів роду бавовник (*Gossypium* L.) на придатність сорту для поширення в Україні. **Методи.** Польовий, порівняння, узагальнення та математичної статистики. **Результати.** В Україні виникла стратегічна потреба вирощувати бавовник як сировину для імпортозаміщення, а також для переробки і забезпечення внутрішніх потреб. Його волокно застосовують для виготовлення тканин, трикотажу, ниток та іншого. Насіння бавовнику містить 20–30% олії, яку використовують для харчових потреб, виробництва

Zina Kyienko
<https://orcid.org/0000-0001-7749-0296>
Tetiana Sonets
<https://orcid.org/0000-0002-9603-0452>
Svitlana Mykhailyk
<https://orcid.org/0000-0001-9981-0545>